

بررسی تاثیر افشاء سود جامع بر مدیریت سود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

رضیه علی خانی^۱، رحمت مشغولی چافی^۲، محمدجعفر اسلامی ذرعی^۳

^۱ استادیار گروه حسابداری، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران

^۲ دانشجوی دکتری حسابداری، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران

^۳ دانشجوی دکتری حسابداری، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران

چکیده

سود گزارش شده توسط واحد های انتفاعی، یکی از مهمترین معیارهای تصمیم گیری برای سرمایه گذاران می باشد. هدف سرمایه گذاران کسب سود از سرمایه گذاریهای خود می باشد آنها با توجه به ریسکی که می پذیرند به دنبال بازده مورد انتظار خود می باشد. بنابراین برای اینکه در تصمیم گیری خود درست عمل کنند، علاوه بر آن، مدیریت سود را نیز بایستی در نظر بگیرند. اگر چه تعریف یکسانی از مدیریت سود وجود ندارد، ولی یکی از با اهمیت ترین معیارهایی که برای مدیریت سود می توان اظهار داشت، نزدیکی آن به وجه نقد و قابلیت استمرار آن می باشد. روش تحقیق در این پژوهش به لحاظ هدف، کاربردی و به لحاظ روش از نوع توصیفی همبستگی می باشد. قلمرو مکانی تحقیق شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و قلمرو زمانی آن دوره شش ساله بین سالهای ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱ می باشد. همچنین برای تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیه های تحقیق از روش رگرسیون خطی چند متغیره استفاده شده است. نتایج تحقیق بیانگر وجود رابطه مستقیم و معنی دار بین سود جامع و مدیریت سود می باشد.

واژگان کلیدی: افشاء سود، سود جاری، مدیریت سود، بورس اوراق بهادار
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

سود گزارش شده از جمله اطلاعات مالی بسیار مهمی است که در هنگام تصمیم‌گیری توسط افراد در نظر گرفته می‌شود. تحلیل‌گران مالی عموماً سود گزارش شده شرکت‌ها را به عنوان یک عامل برجسته در بررسی‌ها و قضاوت‌های خود مد نظر قرار می‌دهند. همچنین سرمایه‌گذاران که به دنبال سرمایه‌گذاری ثروت و منابع خود در پربازده‌ترین راهکار هستند، برای تصمیمات سرمایه‌گذاری خود بر اطلاعات مالی مندرج در صورت‌های مالی واحدهای اقتصادی خصوصاً سود گزارش شد اتکا می‌کنند (خانزاده کورنده و محفوظی، ۱۳۹۳). افشاء واضح سود جامع به طور مجزا یا همراه با صورت سود و زیان در افزایش شفافیت فعالیت‌های مربوط به اداره سود شرکت موثر است و توانایی تحلیل‌گران برای برآورد ارزش سهام شرکت را افزایش می‌دهد. (هرست و هایپکینز، ۱۹۹۸) امروزه مدیریت سود یکی از موضوعات بحث‌برانگیز و جذاب در پژوهش‌های حسابداری به شمار می‌رود. در ادبیات حسابداری تعاریف گوناگونی از مدیریت سود ارائه شده است. تئو (۱۹۸۸) بیان می‌کند که «مدیریت سود، مداخله‌ای هدفمند در فرایند گزارشگری مالی بیرونی به منظور حصول منافع شخصی است». مدیریت سود ممکن است کارایی سرمایه‌گذاری را به دلیل عدم تقارن اطلاعاتی بین شرکتها و عرضه کنندگان سرمایه، دچار تحریف کند. عدم تقارن اطلاعات منجر به مخاطرات اخلاقی و گزینشهای نادرست و مضر می‌شود که باعث بیش سرمایه‌گذاری یا کم سرمایه‌گذاری می‌شود که به میزان سرمایه در دسترس شرکت وابسته است. شرکتهای دارای گزارشگری مالی با کیفیت تر، کمتر دست به مدیریت سود می‌زنند و کارایی سرمایه‌گذاری بالاتری را نشان می‌دهند. به عبارت دیگر، حسابداری با کیفیت بالاتر و مدیریت سود محدود شده، عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و عرضه کنندگان بیرونی سرمایه را به واسطه افزایش کارایی سرمایه‌گذاری، کاهش می‌دهد. شرکتهایی که سود را دستکاری می‌کنند، می‌توانند تصمیمات داخلی را تحت تاثیر قرار داده و باعث تصمیمات سرمایه‌گذاری ناکارآمد و کم بهینه شوند (حجازی و فرهادی، ۱۳۹۶). از آنجا که برای تصمیم‌گیری اقتصادی استفاده کنندگان صورت‌های مالی، آگاهی از کلیه جنبه‌های عملکرد مالی واحد تجاری طی دوره ضرورت دارد گزارش سود و زیان جامع از سال ۱۳۷۸ لارم اجرا گردید. (عرب مازار و رادمهر، ۱۳۸۲) به این دلیل افشاء سود جامع اطلاعات کامل تری برای محاسبه سود فراهم می‌کند که در مدیریت سود به آن نیازمندیم. بنابر این سوال اصلی که در تحقیق حاضر مطرح می‌گردد این است که آیا افشای سود جامع بر مدیریت سود شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیرگذار است یا خیر؟

ادبیات پژوهش

مدیریت سود همواره به عنوان یکی از ابزارهای مدیریت در راستای تامین سیاست‌های مالی شرکت مورد توجه مدیران قرار گرفته و در سطح افشای شرکت‌ها نیز قابل درک بوده است. اظهار به کنترل صورت‌های مالی توسط مدیران در گزارش‌های مالی افشا شده و تاکید بر مسئولیت‌های مدیران در گزارش‌های مالی می‌تواند به عنوان یکی از شاخصهای اطمینان شرکت از گزارشات مالی و عدم دستکاری سود توسط مدیران باشد. (نقوی، رضا و راضیه علی خانی، ۱۳۹۴). میرزایی و مختار (۱۳۹۶) در پژوهشی تحت عنوان " بررسی رابطه بین مدیریت افشاء و مدیریت سود واقعی و کاهش ریسک سیستماتیک شرکت " به این نتیجه رسیدند که بین سطح افشاء و کاهش ریسک سیستماتیک شرکت رابطه معنی داری وجود دارد که خود شامل رابطه معنادار بین سطح افشای اطلاعات مالی و سطح افشای اطلاعات غیرمالی با کاهش ریسک سیستماتیک است. همچنین بین مدیریت سود و کاهش ریسک سیستماتیک رابطه معناداری وجود دارد. (میرزایی، ۱۳۹۶)

مرادپور، مجتبی و علیرضا سهراب زاده (۱۳۹۶) در پژوهشی تحت عنوان " تاثیر مدیریت سود بر کیفیت افشاء شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران " که به روش نمونه‌گیری حذفی ۹۲ شرکت مورد بررسی قرار گرفت نتایج به دست

آمده از تحقیق با استفاده از الگوی رگرسیون چندمتغیره و روش داده های تابلویی، بیانگر رابطه معنادار و منفی بین مدیریت سود و کیفیت افشا بود. (مرادپور، مجتبی و علیرضا سهراب زاده، ۱۳۹۶). انصوری سواری، رزاق و کریم رضوانی راز (۱۳۹۵) در پژوهشی تحت عنوان " بررسی رابطه کیفیت افشاء و اجزای آن با مدیریت سود حسابداری در شرکت های پذیرفته شده در بازار بورس اوراق بهادار تهران" نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که بین کیفیت افشاء با معیار نمره افشاء و مدیریت سود حسابداری رابطه منفی معناداری وجود دارد، همچنین بین کیفیت افشاء با معیار به موقع بودن گزارش های مالی و مدیریت سود حسابداری رابطه مثبت معناداری وجود دارد، اما بین کیفیت افشاء با معیار قابلیت اتکای گزارش های مالی و مدیریت سود حسابداری رابطه معناداری وجود ندارد. (انصوری سواری، رزاق و کریم رضوانی راز، ۱۳۹۵) شمس آبادی، نخی و رخشانی (۱۳۹۵) در پژوهشی تحت عنوان " بررسی تاثیر هزینه های افشاء بر مدیریت سود" بر روی ۱۶۵ شرکت طی سال های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳ پرداختند. تایج حاصل از آزمون فرضیه های تحقیق با استفاده از روش رگرسیون چند متغیره حداقل مربعات حاکی از این است هزینه های افشاء تاثیر معنی دار معکوسی بر مدیریت سود دارد. (شمس آبادی، مریم؛ حبیب اله نخی و محمدحسین رخشانی، ۱۳۹۵)

مفهوم مدیریت سود را به این صورت تعریف می کند: مداخله عمدی در فرآیند گزارشگری مالی برای بدست آوردن سطح مورد انتظار سود؛ یعنی با توجه به مقاصد و اهداف مختلف مدیریت، ممکن است سود افزایش و یا کاهش یابد و یا هموار شود. کاپلاند توانایی نسبی در کاهش و یا افزایش سود گزارش شده توسط مدیران را به عنوان دستکاری در حساب ها معرفی می کنند. عناوینی مانند: حداکثرکنندگان، حداقل کنندگان و یا هموارکنندگان، به طور تلویحی به افرادی اطلاق می شود که به دستکاری حساب ها اقدام می کنند. البته، دستکاری در حساب ها، حوزه وسیع تری را نسبت به آنچه کاپلاند بدان اشاره کرده بود را در بر می گیرد. از جمله نحوه طبقه بندی اقلام در صورت سود و زیان که دفعات در ادبیات حسابداری مطرح شده است، و یا مورد مرتبط با ترازنامه که البته کم تر بدان اشاره شده است. در واقع اهمیت دستکاری در حساب ها بیش تر از آن چیزی است که کاپلاند بدان اشاره کرده است. از سوی دیگر، انگیزه برای دستکاری در حساب ها از جمله مواردی است که نیازمند توجه بیش تری است. گاهی مدیران از حساب ها به عنوان ابزاری برای نمایش غیرواقعی حصول اهداف بلندمدت شرکت و یا کاهش مصنوعی ریسک متصور، استفاده می کنند (انصاری و همکاران، ۱۳۹۳).

بررسی ادبیات مرتبط با مدیریت سود، بیانگر تلاش محققین در فهم این مطلب است که چرا مدیران به دنبال دستکاری سود هستند، چگونه سود را مدیریت می کنند و تبعات اینگونه رفتار، چه است. پاسخ به این سوالات، بخش اعظمی از تحقیقات تجربی را در حوزه حسابداری و گزارش گری مالی به خود اختصاص داده است. مدیریت سود هنگامی رخ می دهد که مدیران از قضاوت در گزارشگری مالی و شکل دهی معاملات به این منظور استفاده می کنند که گزارشات مالی را با هدف گمراه کردن برخی ذینفعان در رابطه با عملکرد اقتصادی شرکت تغییر دهند و یا بر پیامدهای وابسته به اعداد و ارقام حسابداری گزارش شده تاثیر بگذارند. در این زمینه نیز کاپلاند (۱۹۶۸) معیارهایی را برای شناخت هموارسازی سود که شکل خاصی از مدیریت سود است را ارائه کرده بود که این معیارها عبارتند از: ۱) موجب تعهد شرکت به انجام اقدام مشخص دیگری در آینده نشود. ۲) باید بر مبنای قضاوت حرفه ای و در چارچوب اصول عمومی پذیرفته شده حسابداری باشد. ۳) باید در مقایسه با تغییرات سالانه سود منجر به تغییرات با اهمیتی شود. ۴) نیاز به معامله ای واقعی با اشخاص ثالث نداشته باشد. ۵) باید به تنهایی یا به همراه رویه ای دیگر در دوره های متوالی زمانی مورد استفاده قرار گیرد. این معیارها بعداً توسط شیف (۱۹۶۸) و کرکهایمر (۱۹۶۸) و بیدالمن (۱۹۷۳) تحت این عنوان که بسیار محدود شده هستند و هموارسازی سود همان مدیریت سود می باشد، مورد انتقاد قرار گرفت (باغانی، ۱۳۹۲).

مفهوم سود از دیدگاه ساختاری

در این دیدگاه، عرف، سنت و مقررات، اموری معقول، منطقی و با هم سازگار به شمار می‌آیند که بر پایه مفروضات، مفاهیم و اصولی که حسابداران در عمل به آنها رسیده و ارائه کرده‌اند قرار می‌گیرند. ولی، مفاهیم یا اصولی مانند تحقق بخشیدن به یک رویداد مالی، تطابق، روش تعهدی و روش‌های تخصیص هزینه‌ها را می‌توان فقط از دیدگاه مقررات خاص تعریف کرد، زیرا نمی‌توان نسخه دومی از آنها را در دنیای واقعی مشاهده نمود (پارسائیان به نقل از هندریکسن، ۱۳۸۵).

مفهوم سود از دیدگاه تفسیری

در این دیدگاه برای ارائه تعریفی از سود بر دو مفهوم اقتصادی تغییر میزان رفاه و حداکثرسازی سود تکیه می‌شود. هیئت استانداردهای حسابداری مالی نیز به صورت تلویحی به این دو مفهوم در قالب «حفظ سرمایه» و «به حداکثر رساندن سود» اشاره کرده است. حفظ سرمایه یکی از اصلی‌ترین مفاهیم سود است، زیرا این مفهوم بر پایه‌ی تئوری اقتصادی قرار دارد. این دیدگاه مبتنی بر تغییرات ارزش فعلی و جوه نقد مورد انتظار است؛ ولی قیمت فعلی بازار و گزینه‌های مشابه را نیز می‌توان از این دیدگاه توجیه کرد و مدعی شد که ارقام مزبور می‌توانند جایگزین مناسبی برای ارزش جاری باشند (پارسائیان به نقل از هندریکسن، ۱۳۸۵).

مفهوم سود از دیدگاه رفتاری

عملگرایی: این مفهوم مواردی نظیر فرآیندهای تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران و بستانکاران، واکنش‌های قیمت اوراق بهادار در برابر گزارش دهی سود، تصمیمات مدیریت در مورد هزینه سرمایه و واکنش مدیران و حسابداران در برابر بازخورد اطلاعات را در بر می‌گیرد. یکی از ویژگی‌های رفتاری این است که می‌توان سودهای آتی را پیش‌بینی نمود. اگر سایر عوامل تأثیرگذار با دقت کامل در نظر گرفته شوند، می‌توان با استفاده از سودهای خالص چند دوره، عملیات آینده شرکت را پیش‌بینی کرد (پارسائیان به نقل از هندریکسن، ۱۳۸۵؛ ۳۴۲). با این وصف، همه‌ی مفاهیم سود از جنبه‌های عملی و نظری نمی‌تواند در ارائه اطلاعات اثرگذار بر سرمایه‌گذاران و دیگران معقول باشد. به عبارت دیگر، از دیدگاه دنیای واقعی فاقد تفسیر لازم هستند و یا نمی‌توانند بر تصمیمات سرمایه‌گذاران و دیگران اثرگذار باشند. زیرا فاقد هر گونه ویژگی رفتاری هستند.

پیشینه تحقیق

تحقیقات داخلی

خواجوی و علیزاده تپه (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی اثرات سطح افشای داوطلبانه بر مدیریت سود مبتنی بر ارقام تعهدی و مبتنی بر رویدادهای واقعی پرداختند. در این پژوهش، اثرات افشای داوطلبانه بر انواع مدیریت سود مورد بررسی قرار گرفته است. برای اندازه‌گیری سطح افشای داوطلبانه چک لیست بوتوسان (۱۹۹۷) که توسط کاشانی پور و همکاران (۱۳۸۸) تعدیل شده، مورد استفاده قرار گرفته است که شامل ۷۱ شاخص در شش بخش کلی پیشینه اطلاعاتی، خلاصه‌ای از نتایج مهم تاریخی، آماره‌های کلیدی غیرمالی، اطلاعات بخشها، اطلاعات پیش‌بینی و بحث و تحلیل مدیریت است. همچنین، متغیر وابسته، مدیریت سود می‌باشد که برای اندازه‌گیری مدیریت سود مبتنی بر رویدادهای واقعی از روش رویچودهری (۲۰۰۶) و برای اندازه‌گیری مدیریت سود مبتنی بر ارقام تعهدی، از مدل کازنیک (۱۹۹۹) که توسط بهارمقدم و کوهی (۱۳۸۹) با توجه به محیط اقتصادی ایران، تعدیل شده، به کار گرفته شده است. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش، رگرسیون چند متغیره با استفاده از داده‌های ترکیبی مورد استفاده قرار گرفته است. یافته‌های حاصل از بررسی ۱۲۱ شرکت در دوره زمانی ۱۳۸۳ تا

۱۳۹۰ بیانگر آن است که بین سطح افشای داوطلبانه با انواع مدیریت سود رابطه منفی معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر در شرکتهای با سطح افشای داوطلبانه بالاتر، مدیریت سود مبتنی بر ارقام تعهدی و رویدادهای واقعی کمتر است. بشیری منش و همکاران (۱۳۹۵) در تحقیق خود به بررسی تاثیر افشای اختیاری بر مدیریت سود: رویکرد معادلات ساختاری عوامل اثرگذار بر هزینه نمایندگی و کیفیت افشای اطلاعات پرداختند. نمونه تحقیق شامل ۷۳۰ شرکت در دوره زمانی ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۲ می باشد. در بررسی فرضیه ها از روش معادلات ساختاری استفاده شد تا اثرات مستقیم افشای اختیاری و اثرات غیرمستقیم سایر متغیرها از طریق بهبود سطح افشای اختیاری بر مدیریت سود سنجیده شود. یافته ها نشان داد افزایش سطح افشای اختیاری منجر به کاهش میزان مدیریت سود شرکتها که از طریق دستکاری ارقام تعهدی اختیاری و دستکاری ارقام واقعی حاصل می شود، می گردد. همچنین ویژگیهای هیات مدیره و عملکرد مالی نیز از طریق بهبود سطح افشای اختیاری منجر به کاهش مدیریت سود می گردند.

یعقوب نژاد و دیگران (۱۳۸۹)، این تحقیق به بررسی رابطه بین مدیریت سرمایه در گردش و سود آوری در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته است. به این منظور تعداد ۸۶ شرکت در طی دوره زمانی ۱۳۸۶-۱۳۸۱ انتخاب گردید. در این تحقیق اثر متغیرهای مختلف مدیریت سرمایه در گردش شامل متوسط دوره وصول مطالبات، دوره گردش موجودی کالا، متوسط دوره پرداخت بدهی و چرخه تبدیل وجه نقد را بر سود خالص عملیاتی شرکتها مورد مطالعه قرار گرفت. نسبت جاری، نسبت بدهی و اندازه شرکت (که با لگاریتم طبیعی فروش اندازه گیری شده است) به عنوان متغیرهای کنترلی مورد استفاده قرار گرفته است. برای تجزیه و تحلیل از همبستگی پیرسون و رگرسیون استفاده شده است.

تحقیقات خارجی

لیف آتله بایسلند^۱ و دیگران (۲۰۱۳) رابطه بین پایداری سود و ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری را بررسی نمودند. این تحقیق بیان می کند که ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری بوسیله توانایی سرمایه گذاری در منابع با ارزش تحت تاثیر قرار می گیرد. ما از داده های مربوط به بورس اوراق بهادار تهران برای نشان دادن این که شرکت های فعال در صنایعی که محافظه کاری حسابداری را محدود می کنند و ارتباط ارزشی کمتری را به عنوان یک نتیجه از بیشتر اجزاء سودهای ناپایدار در اختیار می گیرند استفاده می نماییم. با این وجود، هنگام کنترل ویژگی های مختلف اجزا سودهای پایدار و ناپایدار، این تفاوت های نادیده گرفته می شود. بنابراین، مربوط بودن ارزش می تواند به شکل اساسی با توسعه زمینه های اقتصادی تحت تاثیر قرار گیرد.

کراوت (۲۰۱۴) رابطه محافظه کاری و مدیریت سود را مورد بررسی قرار داد. واتس (۲۰۰۳) و بال و شیواکومار (۲۰۰۵) بیان نمودند که محافظه کاری حسابداری محرک های مدیریتی را کاهش داده و با ارزش فعلی خالص سرمایه گذاری رابطه عکس دارد. در این تحقیق این فرضیه مطرح شده است که محافظه کاری حسابداری ارتباط معناداری با مدیرانی دارد که ریسک پذیر هستند.

لین و دیگران (۲۰۱۴) رابطه بین محافظه کاری حسابداری، سرمایه گذاران نهادی و دستکاری سود را مورد تحلیل قرار دادند. بیشتر محققین بر این باورند که محافظه کاری حسابداری دستکاری سود را کاهش می دهد. سرمایه گذاران نهادی نقش مهمی را در ارزیابی شرکت ایفا می کنند و بر روی دستکاری سود تاثیر می گذارند. یافته های این تحقیق نشان می دهد که سرمایه گذاران نهادی نقش بسزایی در تصمیم گیری های سرمایه ای را بر عهده دارند.

روش تحقیق

تحقیقات کاربردی تحقیقاتی هستند که نظریه‌ها، قانونمندی‌ها، اصول و فنونی که در تحقیقات بنیادی تدوین می‌شوند را برای حل مسائل اجرایی به کار می‌گیرند. این نوع تحقیقات بیشتر بر موثرترین اقدام تأکید دارند و علت‌ها را کمتر مورد توجه قرار می‌دهند. پژوهش حاضر از نظر هدف از نوع کاربردی می‌باشد. برای انجام تحقیقات علمی روش‌های متعددی وجود دارند که هر یک از آن‌ها بر حسب ویژگی‌های سوال تحقیق، اهداف تحقیق، روابط بین متغیرها، نوع آزمون آماری و... به نام‌های مختلف نامگذاری می‌شوند که مهم‌ترین این روش‌ها عبارتند از: تحقیق تاریخی، تحقیق توصیفی، مطالعات موردی، تحقیق همبستگی، تحقیق آزمایشی و این پژوهش از نظر ماهیت و روش توصیفی، تحلیلی و از نوع همبستگی می‌باشد.

جامعه آماری

برای درک و روشن شدن هدف هر پژوهش ابتدا باید جامعه مورد مطالعه تعریف شود. در هر بررسی آماری، جامعه، مجموعه‌ای است که می‌خواهیم درباره آن استنباطی به عمل آوریم. جامعه ترکیبی از تمام مواردی است که با خصوصیت مشخصی تطبیق می‌کنند. جامعه باید بر حسب محتوی، حدود و زمان تعیین شود. حدود هر جامعه پژوهش بر پایه تعریفی که از آن ارائه می‌شود، مشخص می‌گردد و تعریف با تلفیق ویژگی‌های مشترکی که عناصر هر جامعه داراست و برای پژوهش مهم و قابل توجه‌اند، بیان می‌شود. کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بین سالهای ۱۳۸۶ الی ۱۳۹۱، جامعه آماری تحقیق حاضر را تشکیل می‌دهند.

نمونه آماری

نمونه و نمونه‌گیری از مهمترین مباحث در آمار اجتماعی است. چه از طرفی با توجه به وسعت جمعیت یا موضوعات مورد مطالعه، محقق ناچار است به نمونه‌گیری بپردازد. از طرفی دیگر، اعتماد یافته‌های یک تحقیق یا صحت نمونه‌گیری آن سنجیده می‌شود تا آنجایی که به نظر والیس و روبرتز دو مفهوم اساسی در آمار اجتماعی، نمونه و جامعه آماری می‌باشند (به نقل از ساروخانی، ۱۳۸۱، ص ۱۵۴). در این تحقیق برای انتخاب نمونه آماری از روش حذف سیستماتیک (تکنیک غربالگری) استفاده شده است. به منظور انتخاب نمونه آماری، شرکت‌هایی که دارای ویژگی‌های زیر بودند به عنوان نمونه انتخاب و بقیه حذف گردیدند:

۱. به جهت همسانی تاریخ گزارشگری، حذف اثرات فصلی و افزایش قابلیت مقایسه‌ای اطلاعات، دوره مالی شرکتها مختوم به ۲۹ اسفند ماه هر سال باشد و در طول دوره تحقیق تغییر سال مالی نداده باشند.
 ۲. نظر به اینکه ماهیت اقلام صورتهای مالی متأثر از ماهیت و نوع فعالیت شرکتهاست از این رو به منظور برخورداری از ویژگی یکنواختی و افزایش قابلیت مقایسه‌ای اطلاعات، شرکتها واسطه مالی نباشند. پس موسسات مالی، سرمایه گذاری و بانکها در نمونه آورده نمی‌شوند.
- پس از انجام حذف سیستماتیک تعداد ۹۹ شرکت به عنوان نمونه در این تحقیق در نظر گرفته شده است.

متغیرهای تحقیق

متغیر مستقل

سود جامع (OCI): صورت سود و زیان جامع ابزاری برای ارزیابی عملکرد شرکت است. هدف از ارایه این صورت مالی ملزم کردن واحدهای تجاری به انعکاس مشخص و بارز برخی عناصر عملکرد مالی است تا به درک استفاده کنندگان صورت های مالی از عملکرد مالی واحد تجاری طی یک دوره کمک کند و مبنایی برای ارزیابی عملکرد مالی و جریانهای نقدی آتی فراهم آورد. همچنین صورت سود و زیان جامع به عنوان یک صورت مالی اساسی باید کل درآمدها و هزینه های شناسایی شده طی دوره را که قابل انتساب به صاحبان سرمایه است، به تفکیک اجزای تشکیل دهنده آنها نشان دهد. هدف از تهیه ی صورت سود و زیان و صورت سود و زیان جامع، ارایه کلیه ی درآمدها و هزینه های شناسایی شده طی یک دوره ی مالی است. تمرکز اصلی صورت سود و زیان دوره بر درآمدها و هزینه های عملیاتی است. درآمدها و هزینه ها تنها در مواردی در صورت سود و زیان منعکس نمی شود که بنحو مشخص به موجب استانداردهای حسابداری مستقیماً به حساب حقوق صاحبان سرمایه منظور شود. به دلیل این که برای تصمیم گیری اقتصادی استفاده کنندگان صورت های مالی، آگاهی از کلیه جنبه های

عملکرد مالی واحد تجاری طی دوره ضرورت دارد، لازم است کلیه درآمدها و هزینه های شناسایی شده طی آن دوره مورد ملاحظه قرار گیرد. بدین لحاظ همان گونه که در مفاهیم نظری گزارشگری مالی مقرر شده، تهیه و ارائه یک صورت مالی اساسی جدید با عنوان "صورت سود و زیان جامع" ضروری است تا میزان افزایش یا کاهش حقوق صاحبان سرمایه از بابت درآمدها و هزینه های مختلف دوره نشان داده شود.

متغیر وابسته

مدیریت سود (DA): در این تحقیق برای کشف مدیریت سود از مدل تعدیل شده جونز که توسط دجو و همکاران (۱۹۹۸) به کار گرفته شد، استفاده شده است. زیرا بر اساس مطالعات برخی از پژوهشگران این مدل قدرتمندترین روش برای پیش بینی مدیریت سود می باشد. زیرا آن ها استدلال کردند که درآمدها عاری از آزادی عمل و دستکاری نیستند، بنابراین پیشنهاد کردند که تغییرات درآمد را از طریق کسر تغییرات حساب ها و اسناد دریافتی تعدیل کنند. همچنین نشان دادند که بیشتر انحرافات مجموع اقلام تعهدی، از اقلام تعهدی جاری نشأت می گیرند. در نتیجه در این تحقیق مدیریت سود از طریق اقلام تعهدی جاری اندازه گیری می شود. به عبارتی دیگر، از طریق اقلام تعهدی سرمایه در گردش این اندازه گیری صورت می پذیرد. مدل دجو (Dechow) و دیگران (۱۹۹۵) مدل تعدیل شده جونز:

$$\frac{TA_{it}}{A_{it-1}} = \alpha_1 \left[\frac{1}{A_{it-1}} \right] + \alpha_2 \left[\frac{(\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it})}{A_{it-1}} \right] + \alpha_3 \left[\frac{PPE_{it}}{A_{it-1}} \right] + \varepsilon_{it}$$

که :

TA_{it} = اقلام تعهدی کل شرکت

A_{it-1} = دارایی های کل شرکت

$\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it}$ = تغییر در درآمد مبنای نقدی

PPE_{it} = اموال، زمین و تجهیزات

ε_{it} = در مدل مربوط، جمله خطا نشان دهنده اقلام تعهدی اختیاری می باشد.

$$NDA_{i,t} = \alpha_1 \left[\frac{1}{A_{it-1}} \right] + \alpha_2 \left[\frac{(\Delta REV_{it} - \Delta REC_{it})}{A_{it-1}} \right] + \alpha_3 \left[\frac{PPE_{it}}{A_{it-1}} \right]$$

$NDA_{i,t}$ = اقلام تعهدی غیر اختیاری

$$DA_{i,t} = \frac{TA_{i,t}}{A_{i,t}} - NDA_{i,t}$$

متغیرهای کنترلی

اهرم مالی (Lev): اهرم مالی در این تحقیق از رابطه زیر بدست می آید:

$$\text{اهرم مالی} = \frac{\text{بدهی کل}}{\text{دارایی کل}}$$

اندازه شرکت (Size): در این تحقیق منظور از اندازه، لگاریتم طبیعی ارزش بازار سهام در پایان سال مالی شرکت است. **جریان نقد عملیاتی شرکت (CFO):** شامل جریان های نقدی ورودی و خروجی ناشی از فعالیت های عملیاتی و نیز آن دسته از جریان های نقدی است که ماهیتا به طور مستقیم قابل ارتباط با سایر طبقات جریان های نقدی صورت جریان وجوه نقد نباشد.

نسبت جاری (Current): این نسبت متداولترین وسیله برای اندازه گیری قدرت پرداخت بدهی های کوتاه مدت است. زیرا از طریق آن می توان پی برد دارایی هایی که در طول سال مالی به پول نقد تبدیل می گردند چند برابر بدهی هایی است که در طول سال مالی سررسید آنها فراخواهد رسید. نسبت جاری از تقسیم دارایی های جاری بر بدهی های جاری بدست می آید.

فرضیه تحقیق: سود جامع بر مدیریت سود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر دارد

مطالعه‌ی توصیفی داده های تحقیق

جدول شماره ۱: آمار توصیفی متغیرهای تحقیق بعد از نرمال کردن

متغیرهای تحقیق						
SIZE	CFO	DebtR	CrmtR	OCI	DA	نماد در مدل
۱۱,۶۴۸۲۱	۱۳,۱۰۸۸۴۰	۰,۶۳۷۰۲۱	۱,۳۱۰۹۰۸	۱۳,۱۹۱۲	-۰,۰۰۸۷۴۳	میانگین
۱۱,۵۶۵۳۵	۱۰,۹۹۹۶۵۵	۰,۶۳۳۷۴۷	۱,۱۹۷۵۷۲	۱۱,۳۳۷۳	-۰,۰۱۹۸۰۵	میانه
۱۴,۱۹۲۰۹	۱۶,۶۲۴۲۱۰	۲,۷۲۹۲۸۰	۷,۰۷۱۱۵۵	۱۷,۰۲۱۴۸	۳,۷۹۳۱۱۰	بیشینه
۱۰,۰۶۶۸۶	۱۴,۲۴۰۱۳۹	۰,۰۸۹۱۱۰	۰,۲۴۳۳۱۷	۵,۴۲۰۵۳۴	-۲,۲۴۷۵۳۰	کمینه
۰,۷۱۱۸۵۷	۱۴,۳۸۱۳۹۹	۰,۲۴۴۸۶۸	۰,۶۷۳۰۰۴	۱۴,۵۲۰۹۶	۰,۹۹۵۱۶۲	انحراف معیار
۰,۷۱۴۰۷۸	۱,۷۰۰۳۰۵۱	۲,۵۸۰۲۴۸	۳,۳۳۲۳۰۰	۱,۹۰۹۵۷۵	۰,۱۵۴۴۳۴	چولگی
۳,۷۱۵۶۸۱	۳,۵۹۱۴۲۸۹	۲۱,۷۹۰۷۷	۲۳,۱۸۷۰۹	۴,۰۵۷۵۶۹	۲,۹۰۲۰۵۹	کشیدگی
۶۳,۱۵۷۷۴	۱۰,۳۲۱۸۶۹	۹۳۹۸,۱۶۵	۱۱۱۸۵,۴۱	۱۱,۲۷۶۲۸	۲,۵۹۸۵۳۵	آماره جارک-برا
۰,۰۰۰۰۰۰	۰,۰۰۰۰۰۰	۰,۰۰۰۰۰۰	۰,۰۰۰۰۰۰	۰,۰۰۰۰۰۰	۰,۲۷۲۷۳۱	احتمال آماره
۵۹۴						تعداد مشاهدات

در آمار و نظریه احتمالات چولگی نشان دهنده میزان عدم تقارن توزیع احتمالی است. اگر داده‌ها نسبت به میانگین متقارن باشند، چولگی برابر صفر خواهد بود. چولگی برابر با گشتاور سوم نرمال شده است. چولگی در حقیقت معیاری از وجود یا عدم تقارن تابع توزیع می باشد. برای یک توزیع کاملاً متقارن چولگی صفر و برای یک توزیع نامتقارن با کشیدگی به سمت مقادیر بالاتر چولگی مثبت و برای توزیع نامتقارن با کشیدگی به سمت مقادیر کوچکتر مقدار چولگی منفی است. کشیدگی برابر با گشتاور چهارم نرمال شده است، به عبارت دیگر کشیدگی معیاری از تیزی منحنی در نقطه ماکزیمم است. مقدار کشیدگی برای توزیع نرمال برابر ۳ می باشد. کشیدگی مثبت یعنی قله توزیع مورد نظر از توزیع نرمال بالاتر و کشیدگی منفی نشانه پایین تر بودن قله از توزیع نرمال است.

آزمون چاو (Chow) یا آزمون تغییرات ساختاری مربوط به فرضیه ها

به منظور آزمون فرضیه های پژوهش، ابتدا مدل اثرات ثابت زمانی تخمین زده شده و سپس برای بررسی تفاوت معناداری از آزمون تغییرات ساختاری استفاده خواهد شد. این آزمون برای بررسی وجود اثرات ثابت به صورت زیر فرضیه سازی می شود:

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{مدل } pool \leftrightarrow \text{عدم وجود اثرات ثابت } : H_0 \\ \text{مدل اثرات ثابت } \leftrightarrow \text{وجود اثرات ثابت } : H_1 \end{array} \right.$$

جدول شماره ۲: آزمون چاو

معناداری	برش مقطعی	آماره	درجه آزادی	معناداری
فرضیه تحقیق	آماره F	۱,۵۱۵۸۵۹	۹۸۴۹۰	۰,۰۰۲۵
	کای-دو	۱۵۷,۲۹۱۸۸۴	۹۸	۰,۰۰۰۱

آزمون هاسمن مربوط به فرضیه‌ها

حال می‌بایست مدل اثرات ثابت در مقابل مدل اثرات تصادفی آزمون گردد. برای این کار از آزمون هاسمن استفاده می‌شود. برای انجام آزمون هاسمن، ابتدا می‌بایست مدل اثرات تصادفی- زمانی را برآورد کنیم. آزمون هاسمن برای بررسی وجود اثرات تصادفی به شکل زیر تنظیم می‌شود:

مدل اثرات تصادفی \leftrightarrow بین اثرات فردی و متغیرهای توضیحی همبستگی وجود ندارد: H_0
 مدل اثرات ثابت \leftrightarrow بین اثرات فردی و متغیرهای توضیحی همبستگی وجود دارد: H_1

جدول شماره ۳: آزمون هاسمن

فرضیه‌ها	اثر آزمون	آماره	درجه آزادی	معنی داری
فرضیه تحقیق	ثابت	۱۲,۶۳۴۸۲۸	۵	۰,۰۰۷۰

همان طوری که ملاحظه می‌گردد، با توجه به سطح معناداری بدست آمده در این مرحله مدل اثرات ثابت برای فرضیه تحقیق انتخاب می‌شود.

فرضیه اصلی: سود جامع بر مدیریت سود شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تاثیر دارد.

$$|DA_{it}| = \alpha_0 + \alpha_1 OCI_{it} + \alpha_2 CrrntR_{it} + \alpha_3 DebtR_{it} + \alpha_4 CFO_{it} + \alpha_5 SIZE_{it} + \varepsilon_{it}$$

بین سود جامع و مدیریت سود رابطه معنادار وجود ندارد: H_0
 بین سود جامع و مدیریت سود رابطه معنادار وجود دارد: H_1

جدول شماره ۴: نتایج تخمین بدست آمده از آزمون فرضیه تحقیق

متغیرها	ضریب	انحراف معیار	آماره t	معناداری
عدد ثابت	۰,۰۸۲۸۷۵	۰,۰۷۹۶۱۹	۰,۷۸۹۷۰۵	۰,۲۳۰۱
سود جامع	۰,۲۲۵۴۷۰	۰,۰۰۴۷۳۴	۰,۱۰۶۵۳۳	۰,۰۱۵۲
نسبت جاری	-۰,۰۱۱۳۳۵	۰,۰۰۴۷۳۷	-۲,۳۹۲۶۹۴	۰,۰۱۷۱
اهرم مالی	-۰,۱۱۸۹۸۴	۰,۰۱۸۴۷۰	-۱,۰۲۷۸۳۵	۰,۰۰۴۵
جریان نقد عملیاتی	-۳,۲۰	۳,۴۰	-۰,۹۴۱۱۳۱	۰,۱۴۷۱
اندازه شرکت	۰,۰۹۴۲۶۱	۰,۰۰۶۷۸۹	۰,۶۲۷۶۳۹	۰,۰۳۰۵
	۰,۱۶۳۱۴۴	ضریب تعیین تعدیل شده	۲,۱۲۲۳۷۷	آماره F
	۲,۳۷۹۶۶۹	آماره دوربین واتسون	۰,۰۰۰۰۰۰	احتمال آماره F

همانطور که در جدول بالا ملاحظه می‌گردد، با توجه به آماره F می‌توان گفت که مدل رگرسیون فوق معنی‌دار می‌باشد. و مقدار آماره دوربین^۰ واتسون، برابر ۲,۳۷ است. مقدار ضریب تعیین تعدیل شده مدل، حاکی از آن است که متغیرهای برآوردی مدل، از توان توضیح دهنده‌گی (۱۶ درصد)، برای توضیح متغیر وابسته برخوردارند. با توجه به نتایج بدست آمده بین سود جامع و مدیریت سود رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد. بنابراین فرضیه تحقیق تایید می‌شود.

نتیجه گیری

یکی از اهداف اساسی وضع استانداردهای حسابداری این است که استفاده کنندگان بتوانند با اتکا بر صورتهای مالی تصمیمات نسبتاً مربوط و صحیحی اتخاذ کنند. پس نیاز حرفه حسابداری به آن شیوه از گزارشگری است که منافع تمام استفاده کنندگان بصورتی مطلوب رعایت شود. از سوی دیگر مدیران برای رسیدن به اهداف خاصی که منطقی منافع عده ای خاص را تامین می کند ممکن است سود را طوری گزارش کنند که با هدف تامین منافع عمومی استفاده کنندگان مغایرت داشته باشد. حسابرسان وظیفه دارند از طریق بررسی انطباق صورت های مالی با چارچوب مشخص شده در استانداردهای حسابداری بر مطلوبیت صورتهای مالی صحت بگذارند. در حالی که انعطاف پذیری موجود در استانداردهای حسابداری نیز در بعضی از موارد برای انتخاب روش حسابداری بر قضاوت حرفه ای حسابداران تاکید کرده است. در واقع مشکل از آنجا ناشی می شود که مدیریت سود در بعضی مواقع باعث گمراه کننده شدن صورت های مالی می شود، در حالی که صورت های مالی از نظر قرار گرفتن در چارچوب استانداردهای حسابداری مشکلی نداشته و حسابرسان از این نظر نمی توانند بر صورت های مالی اشکالی بگیرند. نتایج بررسی فرضیه تحقیق نشان داد که بین سود جامع و مدیریت سود رابطه معناداری وجود دارد.

پیشنهادهای مبتنی بر نتایج تحقیق

به سرمایه گذاران و تجزیه و تحلیلگران مالی پیشنهاد می گردد که با توجه به اثر مستقیم سود جامع بر مدیریت سود به کیفیت سود گزارش شده توجه داشته باشند و مدیریت سود را در تصمیم گیری های خود لحاظ نمایند، تا بدین وسیله ریسک عدم نقدشوندگی پورتنفوی سرمایه گذاری خود را کاهش دهند. مدیران ممکن است مدیریت سود متهورانه را در جهت منافع شخصی در شرایط متعددی به کار گیرند. مدیران در دوره هایی که درگیر مقادیر زیادی اختیار خرید سهام بوده اند، برای متورم ساختن سود دست به مدیریت سود زده اند. بسیاری از تفاوت ها از تلاش های افراد درون شرکت برای حفظ منافع شخصی خود ناشی می شود. شرکت های بزرگ در مقایسه با شرکت های کوچک، به احتمال زیاد از رویه های حسابداری استفاده می کنند که سود را کمتر نشان می دهند. اندازه و بزرگی شرکت، شاخصی برای توجه و مدنظر بودن وجهه سیاسی آن است. بر این اساس، فرض بر آن است که اگر اشخاص طرف قرارداد شرکت بدانند که سود حسابداری نشان دهنده تملک انحصاری مالک نسبت به سود است، در آن صورت ممکن است این آگاهی برای شرکت گران تمام شود. از این رو، اگر مدیران شرکت ها حس کنند که در کانون توجهات قرار گرفته اند، این انگیزه را دارند تا از روش های حسابداری استفاده کنند که سود را کمتر نشان می دهد. آنها با این گونه رفتار سعی دارند تا احتمال اقدامات سیاسی علیه شرکت و در نتیجه هزینه های مورد انتظار سیاسی را کاهش دهند. هزینه هایی که در پی افزایش سود از سوی اتحادیه های کارگری به منظور افزایش دستمزد از شرکت ها درخواست می گردد، از جمله هزینه های سیاسی است. بنابراین بهتر است با تمرکز بیشتر بر روی مقوله مدیریت سود زمینه تسهیل در اجرای این اصل در شرکت ها فراهم شود.

پیشنهادهایی در ارتباط با تحقیقات آتی

با توجه به شرایط خاص حاکم بر برخی صنایع بررسی پدیده مدیریت سود، با لحاظ کردن ویژگی های صنعت مناسب به نظر می رسد. پیشنهاد می گردد که مجدداً این تحقیق به تفکیک صنایع در بورس اوراق بهادار آزمون گردد و نتایج، مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد. فرضیه مطروحه در این تحقیق با استفاده از متغیرهای جایگزین دیگر مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد.

محدودیت های تحقیق

چون دسترسی به تمامی اطلاعات مالی شرکت ها امکان پذیر نبود، نتایج این تحقیق، حاصل بررسی نمونه انتخاب شده شامل ۹۹ شرکت در صنایع مختلف می باشد که این تعداد نه معرف کل شرکت های فعال بورس و نه معرف کل شرکت های فعال کشور است، بنابراین تعمیم نتایج بایستی با احتیاط صورت گیرد. اطلاعات مورد نیاز تحقیق در دوره زمانی خاصی صورت گرفته است، لذا نتایج تحقیق می تواند محدود به دوره زمانی تحقیق باشد.

منابع و مآخذ

۱. انصاری، عبدالمهدی؛ خورشیدی، علیرضا؛ شیرزاد، علی (۱۳۹۳). بررسی تاثیر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی و واقعی سود بر نقدشوندگی سهام و ارزش شرکت، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، سال سوم، شماره ۱۱.
۲. باغانی، علی (۱۳۹۲). تاثیر مدیریت سود بر عملکرد مدل های ارزیابی سهام، دانش سرمایه گذاری، سال دوم، شماره ۸.
۳. حجازی، رضوان؛ فرهادی، حمید (۱۳۹۶). بررسی تاثیر مدیریت سود بر ناکارائی سرمایه گذاری در شرکتهای فصلنامه پژوهشهای نوین در حسابداری و حسابرسی، دوره اول، شماره ۱.
۴. خانزاده کورنده، صفورا؛ محفوظی، غلامرضا (۱۳۹۳). بررسی تاثیر سود جامع بر مدیریت سود شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی رشت.
۵. خانی، عبدالله؛ صادقی، محسن (۱۳۹۲). تاثیر برگشت، پایداری و ناهنجاری اقلام تعهدی بر سود دوره شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش های تجربی حسابداری، سال دوم، شماره ۸.
۶. نقوی، رضا و راضیه علی خانی، ۱۳۹۴، بررسی رابطه مدیریت سود و افشای داوطلبانه مسئولیت های مدیریتی برای گزارش های مالی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، سومین کنفرانس بین المللی حسابداری و مدیریت با رویکرد علوم پژوهشی نوین، تهران، شرکت ارتباط ارغوان ایرانیان، <https://www.civilica.com/Paper-FINMGT-FINMGT.html>.
۷. مهرانی، کاوه؛ ابراهیمی، ابراهیم؛ خان بیگی، مصطفی (۱۳۹۲). پایداری و ارزشیابی اقلام غیرعملیاتی، پژوهش های تجربی حسابداری، سال دوم، شماره ۸.
۸. مرادپور، مجتبی و علیرضا سهراب زاده، ۱۳۹۶، تاثیر مدیریت سود بر کیفیت افشاء شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، اولین همایش حسابداری، مدیریت و اقتصاد با رویکرد پویایی اقتصاد ملی، ملایر، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ملایر، <https://www.civilica.com/Paper-AMEM-AMEM.html>.
۹. هندریکسن، الدون؛ ون بردا، مایکل (۱۳۸۵)، «تئوری های حسابداری»، ترجمه علی پارسائیان، انتشارات ترمه، تهران.
۱۰. نصوری سواری، رزاق و کریم رضوانی راز، ۱۳۹۵، بررسی رابطه کیفیت افشاء و اجزای آن با مدیریت سود حسابداری در شرکت های پذیرفته شده در بازار بورس اوراق بهادار تهران، سومین کنفرانس جهانی مدیریت، اقتصاد حسابداری و علوم انسانی در آغاز هزاره سوم، شیراز، با همکاری مشترک دانشگاه علمی کاربردی آذین شوشتر- دانشگاه زرقان- واحد پژوهش دانش پژوهان همایش آفرین، <https://www.civilica.com/Paper-MEAHBTM-MEAHBTM.html>.
۱۱. یعقوب نژاد، احمد؛ وکیلی فرد، حمیدرضا؛ بابائی، احمدرضا (۱۳۸۹). ارتباط بین مدیریت سرمایه در گردش و سودآوری در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله مهندسی مالی و مدیریت پرتفوی، شماره دوم.
۱۲. شمس آبادی، مریم؛ حبیب اله نخعی و محمدحسین رخشانی، ۱۳۹۵، بررسی تاثیر هزینه های افشاء بر مدیریت سود، اولین کنفرانس بین المللی تکنیک های مدیریت و حسابداری، تهران، شرکت همایشگران مهر اشراق، <https://www.civilica.com/Paper-MNGTEC-MNGTEC.html>.

<http://MaJournal.ir>

۱۳. میرزایی، مختار، ۱۳۹۶، بررسی رابطه بین مدیریت افشاء و مدیریت سود واقعی و کاهش ریسک سیستماتیک شرکت،

دومین کنفرانس بین المللی مدیریت و حسابداری، تهران، موسسه آموزش عالی صالحان،

https://www.civilica.com/Paper-MANAGECONF-MANAGECONF_.html

. Beisland, L. A. & Hamberg, M. (). Earnings sustainability, economic conditions and the value relevance of accounting information. Scandinavian Journal of Management. SCAMAN- ; P. .

. Hope. T. & Hope, J. (). Transforming the Botton Line, nd Ed. Boston, Harvard Business School Press.

. Kravet, T. (). Accounting Conservatism and Managerial Risk-Taking: Corporate Acquisitions. Working Paper, University of Texas at Dallas.

. Lin , S., Riccardi,W., Wang C.,() Does accounting quality change following a switch from U.S.GAAP to IFRS? Evidence from Germany, journal of Accounting and Public Policy PP. ° .

. Wild, J.J. Bernstein, L.A. and Subramanyam, K. R. (). Financial Statement Analysis, th Ed. New York Mc Graw ° Hill Higher Education.

